

„Prin rugăciune și credință spre cinstea altarelor; să ne rugăm pentru beatificarea episcopilor greco-catolici, morți în faimă de martiri sub regimul comunist

ÎNȚĂMPINAREA DOMNULUI

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Revistă de spiritualitatea și de cultură creștină a Societății
„EPISCOP DR. IOAN SUCIU”

Anul XVIII Nr. 1-2 (205-206) ianuarie-februarie 2011

Credință. Martiraj. Sfințenie

„Prin rugăciune și credință spre cinstea altarelor, să ne rugăm pentru beatificarea Episcopilor greco-catolici, morți în faimă de martiri sub regimul comunist”, este tema **Anului Pastoral 2011** a Diecezei de Oradea.

„Credința noastră este viața noastră” Cardinal Iuliu Hossu

Credința este un dar de la Dumnezeu, o virtute supranaturală, pentru ca orice om să poată ajunge la cunoașterea Lui și, prin aceasta, la mântuire. Credința trebuie să fie fermă, mobilizatoare și transformatoare, ea poate fi distinsă în modul de viață a celui care se numește creștin. O mărturisim prin **Crez**, „**Cred într-Una, Sfântă, Catolică și Apostolică Biserică**”, știind că Biserica lui Cristos este acolo unde este Petru: „**Ubi Petrus, ibi Ecclesia**” (**Unde este Petru, acolo e Biserica**), afirmă Sf. Ambroziu.

În toate secolele creștinii și-au mărturisit credința și au apărat-o dând mărturie lui Cristos în diferite forme, adesea prin martiriu.

Suprimarea violentă a Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, în 1948, a fost o nedreptate cu urmări grave în viața poporului nostru, pe plan spiritual, cultural și uman. Din istorie și literatura română au fost omiși marii cărturari și scriitorii greco-catolici, „*niciodată reeditați sau comemorați, în ciuda valorii lor...*”.

Tăcerea oficială și uitarea s-a așternut și peste viețile exemplare și jertfele Episcopilor greco-catolici: IPSS Valeriu Traian Frențiu, Cardinal Iuliu Hossu, PSS. Ioan Bălan, PSS Alexandru Rusu, PSS Ioan Suciu, PSS Vasile Aftenie și PSS Tit Liviu Chinezu, întemnițați și morți în faimă de martiri. Datoria noastră este de a-i face cunoscuți lumii, altfel nedreptatea ar continua.

„Credința în Isus Domnul nu crește decât în pământ stropit cu sânge și adevărata civilizație pășește în urma jertfei...” PSS. Ioan Suciu

Secolul al XX-lea a cerut, poate, cele mai multe jertfe. Papa Benedict al XVI-lea ne asigură că Biserica este credibilă doar acolo unde sunt martiri. Papa Ioan Paul al II-lea, cu ocazia Jubileului 2000, la Coloseum, evocând martirii Bisericii în secolul trecut, a amintit Biserica Greco-Catolică Română și pe Episcopii ei. În tăcerea încărcată de lacrimi a celor prezenți s-a auzit și numele PSS Ioan Suciu. În vizita aceluiași Sfânt Părinte în România, în omagiul său adus Bisericii Greco-Catolice, a spus țării și lumii: „*Vin acum la voi pentru a da glas recunoștinței Bisericii Catolice și nu doar ei: întregului univers creștin, tuturor oamenilor de bine voi le-ați oferit mărturia adevărului care îi va face liberi*”.

Să ne rugăm pentru beatificarea servilor lui Dumnezeu Valeriu Traian Frențiu, Iuliu Hossu, Alexandru Rusu, Ioan Bălan, Ioan Suciu, Vasile Aftenie și Tit Liviu Chinezu!

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Despre modestie și tăcere

Când înăuntru este o virtute temeinică, este de asemenea și greutatea și modestia, și înfrânarea în toate mișcările din afară. Și această modestie care se naște din pacea și smerenia lăuntrică, este aceea pe care Sf. Ignațiu ne-o cere. El nu vrea de la noi o modestie falsă, ce se descoperă la primul prilej, ci vrea o modestie temeinică care își are izvorul într-o inimă curată și smerită.

Părintele spiritual
din Alfonso Rodriquez, SJ
“Calea Desăvârșirii Creștine”, vol. I,
Oradea 1933

SUMAR

Editorial.....	2	Comorile Vaticanului.	
“Tubiți tineri, dragi inimii mele”....	4	Michelangelo și tema “Pieta”.....	8
Beatificare Papei Ioan Paul al II-lea...5		“Vreau, se poate, voi reuși”.....	12
Pagini bilingve.....	10	Papa Paul al VI-lea.....	20

„Iubiți tineri, dragi inimii mele”

„A sosit ceasul eroismului creștin pe pământul românesc. Strămoșii își ridică spre voi privirea și vă spun: <noi am ridicat, prin sânge și suferință o Piatră a Libertății Naționale, voi acum trebuie să ridicați o Catedrală a conștiinței și libertății religioase.

Biserica Română Unită, adevărata Biserică a Mântuitorului printre români, suferă prigoană. Isus însuși, în Trupul Său Mistic, e din nou lovit, scuiat, încununat cu spini și răstignit. Mulți dezertează, mulți se înspăimântă de această Vinere Mare. Ci tocmai acum trebuie să ne mărturisim credința. Iată că acum trăim vers cu vers paginile Evangheliei Vinerii Mari. Iată-ne scriitori de Evanghelie prin fapte [...] Cetatea Bisericii lui Cristos pe pământ românesc e lovită de fiii întunericii. Dar nu vă înfricoșați, nu șovăiți, căci ceea ce urmează să se întâmple nu va rămâne inedit: posibilitatea unei istorii de fapte mărețe face popas acum în neamul și țara noastră. Să nu scrieți pe paginile istoriei cuvintele: laș și trădător!

Nu trădați credința, nici un Iscarioțean să nu fie între voi, ci cultivați-vă credința prin studiu și rugăciune și trăiți-o prin fapte vrednice de un creștin și prin cercetarea Sfințelor Taine. Suferiți pentru credință și faceți-vă apostoli ai ei cu vreme și fără vreme, mai ales acum când preoții încep să se împuțineze.

Răspândiți evlavia către Inima Neprihănită a MAICII DOMNULUI. Înmulțiți altarele ei în familii, duceți mai departe vestirea Ei. Rugați-vă Sfântul Rozar și faceți și pe alții să se roage [...] Iată v-am scris vouă tinerilor fiindcă sunteți tari.

Binecuvântarea mea să vă însoțească pentru ca să nu dezmințiți așteptarea Mântuitorului Isus și a Inimii Neprihănite a Maicii Domnului”.

Ep. IOAN SUCIU, 1948

Aurel Hancu „Episcopul Martir Ioan Suci - Viața și opera”, Ed. Logos’94, Oradea, p 145.

Beatificarea Papei Ioan Paul al II-lea

În urma Decretului de beatificare emis de Papa Benedict al XVI-lea, la 14 ianuarie 2011, în Duminica Divinei Îndurări, 1 mai, la Vatican va avea loc beatificarea Papei Ioan Paul al II-lea (18 mai 1920- 2 aprilie 2005). Ceremonia de beatificare va fi prezidată de Sfântul Părinte Benedict al XVI-lea.

Grație unei derogări papale, s-a trecut peste norma în vigoare, care cere un timp de 5 ani de așteptare după deces, încât la numai două luni de la moartea Papei Ioan Paul al II-lea s-a inițiat procedura de beatificare. La 19 decembrie 2009 fostul Suveran Pontif a fost declarat „*venerabil*”. Comisia medicală condusă de medicul personal al Papei Benedict al XVI-lea, Patrizio Polisca, recunoaște ca miraculoasă vindecarea de Parkinson, inexplicabilă medical, a călugăriței franceze Marie Simon-Pierre. Pentru beatificare este necesară dovada unui miracol înfăptuit și el existând, Papa Benedict al XVI-lea a semnat decretul prin care se recunoaște miracolul fostului Papă Ioan Paul al II-lea. Semnarea acestui decret a deschis calea spre beatificare.

Privind cei aproape 27 de ani de pontificat ai Sfântului Părinte Ioan Paul al II-lea, pontificat pus în mâinile sfinte ale Preacuratei, gândul nostru se întoarce cu recunoștință și în rugăciune spre cel care ne-a fost ghid al credinței în ultimele decenii

ale secolului trecut, împreună trecând în noul mileniu creștin, spre cel care a fost, „Papă în inima istoriei” și a cunoscut direct tragedia omului care a trăit sub apăsarea celor două sisteme totalitare: nazismul și comunismul.

Când a fost ales Papă, în 1978, și din logia Bazilicii San Pietro s-a adresat lumii prin cuvintele „*Nu vă fie teamă! Deschideți, ba mai mult, deschideți larg porțile spre Cristos!*” nimeni nu a prevăzut ceea ce avea să urmeze: mișcarea poloneză a Solidarității, sfârșitul „războiului rece”, căderea Zidului Berlinului, care a desfigurat fața Europei, și prăbușirea comunismului, eliberarea Europei de Est... schimbarea lumii.

„*Santo subito!*” striga lumea în Piața San Pietro în timpul funeraliilor Sfântului Părinte. Era în aceste cuvinte nu numai dorința de a fi recunoscut și declarat sfânt la sfințele altare, dar și convingerea că viața Papei a fost mai presus de toate o viață de preot sfânt; viața preotului fiind „*înțeleasă și măsurată*” cu standarde diferite. Este viața unei continue dăruiri, o viață dedicată în întregime lui Cristos, fără a aștepta vreo răsplată.

Cum Biserica sfârșitului mileniului trecut devenise Biserica martirilor, viața preotului Karol Wojtyła, apoi a Papei Ioan al II-lea, trebuie înțeleasă în acest context. A

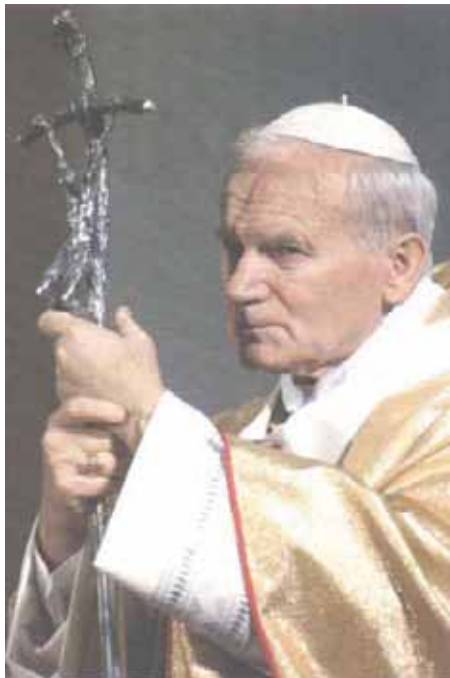
(continuare în pag. 6)

(urmare din pag. 5)

ales să fie preot în timpul ocupației naziste ignorând pericolul ca student al Seminarului Teologic clandestin. A fost hirotonit preot într-o țară stăpânită de Armata Roșie și de Imperiul Sovietic - o altă amenințare ... La Conciliul Vatican II a fost unul dintre liderii deschiderii catolicismului spre lumea modernă și, până la sfârșitul vieții, a luptat pentru definirea libertății religioase, ca un drept fundamental al omului, a acționat în vederea unității creștinilor și a dialogului cu celelalte religii, cu lumea.

Se afirmă că a fost „*cel mai vizibil Papă*”, care a adunat în prezența sa cele mai numeroase mulțimi, că L-a dat pe Dumnezeu oamenilor prin cuvânt și mărturia vieții sale, evanghelizarea și reevanghelizarea atingând cea mai înaltă dimensiune, că a mișcat sufletul tinerilor, că în pontificatul său „*a așezat câteva pietre de hotar*” care vor determina viitoarea evoluție a catolicismului în cel de al treilea mileniu creștin. Se consideră ca Ioan Paul al II-lea a fost cel mai important Papă de la Reforma și Contra-Reforma din secolul al XVI-lea.

Karol Wojtila? **Episcop, Arhiepiscop, Cardinal și Papă, Filozof, Poet și Scriitor**, adevărat, dar întotdeauna **Preotul**, în viața căruia dimensiunea cea mai mare era rugăciunea, un spațiu în care „*Dumnezeu era singurul prieten și interlocutor, într-un dialog plasat dincolo de cuvinte*”.

Azi se recunoaște că „*viața sa, convingerile sale, învățătura sa au reprezentat o provocare evidentă pentru timpul în care a trăit*. E adevărat. Provocarea era dată de o viață sfântă care îndemna și chema omul la sfințenie, era o chemare universală la sfințenie, căci vocația de creștin primită prin Botez trebuie trăită mereu în sfințenie.

Preacurata i-a salvat viața în asasinatul pregătit la 13 mai 1981. Cu adâncă smerenie și recunoștință i-a mulțumit la Fatima. Însă urmările atentatului, vârsta înaintată cu numeroasele ei suferințe au devenit tot mai evidente, dar le-a purtat cu umilință și demnitate, ca pe un dar și un har.

(continuare în pag. 7)

În cele peste 120 de țări vizitate, din iubire pentru Cristos, de Papa Ioan Paul al II-lea este și România. S-a vorbit și se va vorbi mult despre această vizită. Trei zile am avut între noi un sfânt adevărat!!! Prezența Sfântului Părinte, rugăciunea, contactul cu lumea, cuvântul și fiecare gest al său, iubirea imensă și bunătatea cu care privea și înțelegea lumea erau ceva neobișnuit pentru mulți, era sfințenia...

Papa Ioan Paul al II-lea a fost „vocea” Bisericii Tăcerii, Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, în anii mulți și grei ai martiriului. Atunci, în România, a adus omagiul său Bisericii noastre pentru neînchipuitele jertfe: *„Astăzi sunt aici pentru a vă aduce omagiu vouă, fii ai Bisericii Greco-Catolice, care mărturișiți de trei secole, prin sacrificii uneori nemaiauzite, credința voastră în unitate”*. Și a continuat: *„Vin acum la voi pentru a da glas recunoștinței Bisericii Catolice și nu doar ei: întregul univers creștin, tuturor oamenilor de bine voi le-ați*

oferit mărturia adevărului care îi va face liberi”. Cu smerenie s-a rugat la mormintele Episcopilor martiri: Cardinal Iuliu Hossu, PSS Ioan Bălan și PSS Vasile Aftenie.

Lumea de astăzi are nevoie de sfinți. Prin ei noi putem redescoperi atâtea valori spirituale risipite, putem regăsi drumul credinței pierdute și al rugăciunii, iubirea și fidelitatea față de Biserică, bucuria de a fi catolic.

Viața Papei Ioan Paul al II-lea, preot și sfânt contemporan cu noi, a fost o lumină care a strălucit în fața lumii. Suferințele care l-au însoțit în ultimii ani au amplificat lumina. Papa a avut o carismă personală: arta de a comunica, chiar și bolnav, când *vocea* iubirii a fost *tăcerea* și când, de la ferestrele apartamentului pontifical, binecuvânta lumea.

„Eu am fost fericit! Fiți și voi! Sunt ultimele cuvinte, testamentarele cuvinte ale Sfântului Părinte. Semnificația lor este clară: îndemnul de a avea curajul de a fi fericți. Dar calea? Una singură: **Sfințenia**. Pentru noi sfințenia însemnând întruchiparea Evangheliei în fiecare clipă a vieții, în fiecare fapt al nostru, primind harul care va lucra potrivit vremurilor și sufletelor.

Așteptăm cu sufletul mișcat ziua beatificării Sfântului Părinte Ioan Paul al II, al celui care, în timpuri ostile creștinismului și Bisericii lui Cristos, ne-a redat credința, bucuria credinței, demnitatea și curajul de a fi creștini.

Comorile Vaticanului Michelangelo și tema „Pietà”

Michelangelo ajunge în Cetatea Eternă, la invitația cardinalului Raffaele Riario, la 25 iunie 1496. În iulie începe deja să sculpeze pentru cardinal pe zeul roman al vinului, Bachus. În final cardinalul refuză recepția statuii care intră în posesia bancherului Jacopo Galli pentru decorarea grădinii. Artistul se bucură deja și la Roma de aprecierea sculpturilor sale. În noiembrie 1497 sosește la Roma ambasadorul Franței la Sfântul Scaun, cardinalul Jean Billheres de Lagraulas, care îi comandă pentru monumentul său funerar un grup statuar având ca temă „Pietà”. *Pietà* este unul dintre cele trei tipuri de reprezentări artistice ale Fecioarei Maria îndurerată. Celelalte două reprezentări sunt *Mater Dolorosa* și *Stabat Mater*.

Reprezentarea Pietă s-a dezvoltat în Germania la începutul sec.XIV, în mănăstirile de maici de pe Valea Superioară a Rinului și era cunoscută sub numele de *Vesperbild*. Ea servea contemplării evlavioase în Vinerea Mare. Se pare că tema a fost motivată de scrierile misticilor germani, precum Mechtild de Hackeborn (1247 – 1289) care încuraja pe cititorii săi să mediteze la rănila Mântuitorului așezat în brațele Mariei. În limba italiană Pietă înseamnă compasiune sau

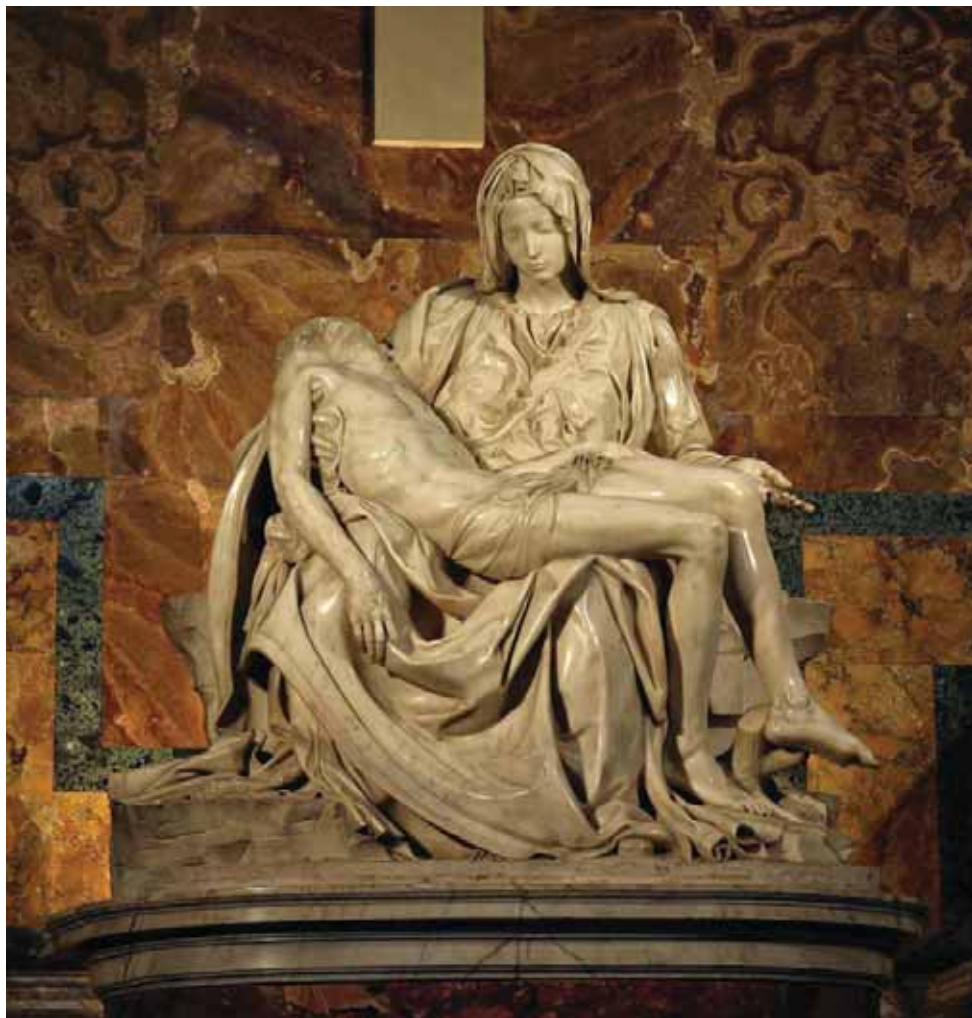
împărtășirea suferinței. Prin această împărtășire spirituală a durerii fizice credinciosul medieval ajungea la o stare de exaltare mistică în care unii doreau chiar să se autoflageleze. În sculpturile de la începuturi, Isus Cristos era reprezentat așezat pe genunchii Mamei Sale care-L susține cu capul lăsat pe spate, iar bustul apăsă brațele Fecioarei. Este vorba despre sculpturi gotice din secolul al XIV-lea și începutul celui de al XV-lea, care urmăreau emoția privitorului și exprimau durerea cu multă forță. În secolele XV – XVI atitudinea personajelor este mai puțin rigidă. Expresia durerii este mai puțin teatrală, mai liniștită, mai resemnată, în special în Germania. Am făcut această digresiune pentru a înțelege că ambasadorul Franței la Sfântul Scaun dorea pentru monumentul său funerar o reprezentare practic neuzuală în Italia.

Contractul este semnat abia în august 1498, iar Michelangelo pleacă să-și aleagă blocul de marmură la o carieră din Carrara. Artistul a lucrat intens timp de doi ani, depășind timpul estimat inițial la un an. Cardinalul moare înaintea instalării statuii în capela sa funerară. Capodopera lui Michelangelo este așezată în poziția ei actuală, prima capelă pe dreapta după intrarea în Bazilica Sfântul Petru, abia în secolul XVIII.

Descrierea grupului

Structura operei este piramidală, axul ei coincidând cu capul Mariei.

(continuare în pag. 9)

Structura poate sugera prin triunghiul său simbolul Sfintei Treimi. Faldurile îmbrăcăminteii Fecioarei se desfășoară progresiv, până ating baza, piatra Golgotei. Momentul surprins de artist în sculptura sa este cel imediat următor coborârii lui Isus de pe Cruce, când Maria Îl ține pe Fiul Său mort în brațe. Mâna Sa dreaptă ține bustul lui Isus,

în timp ce Ea prezintă spectatorului trupul mort cu mâna stângă. Un semn ce îndeamnă la venerație. Deși mort, corpul Mântuitorului păstrează venele dilatate, corpul său în loc să fie rigid, este destins, ca într-un somn profund.

Fecioara nu este reprezentată ca o femeie în vârstă răvășită de durere,
(continuare în pag. 12)

PAGES BILINGUES

Association des Amis de l'Église Gréco-Catholique de Roumanie, Blaj

“C'est ce que derange qui fait vivre”

Cardinal Alexandru Todea

„Pendant ce temps, le Saint Pere, qui savaiet que la situation allait durer, avait ordonne de consacrer 6 autres évêques. Je fus le premier de ceux –la. Nous fumés arrêtes pour notre Foi et condamnés pour trahison de la Patrie au bénéfice de Rome”.

Ainsi notre Eglise a-t-elle eu 12 Eveque, comme Jésus a eu 12 Apôtres, mais tandis que l'un de ceux-ci est passe du cote de persécuteurs, aucun de nos Evêques n'est passe de ce cote-la, malgré le tortures. Pie XII a dit de ces 12 Evêques:< Je m'incline avec vénération devant les souffrances de l'épiscopat roumaine j'embrasse les chaînes qu'ils portent aux pieds, car c'est un cas unique, dans l'histoire de l'Eglise Universelle, qu'aucun Evêque n'ai fait défection>.

Tres impressionne, Mgr. Defois pense que Mgr. Ploscaru serait en France un bon avocat de la cause de l'Eglise Greco-Catholique.

Après Oradea, Mgr. Defois visite Baia Mare, où il est accueilli par les séminaristes qui remplissent la chapelle en rangs serrés et qui chantent à pleine voix en son honneur, puis Cluj où se tient une réunion de travail avec l'évêque Mgr. Guțiu, le vicaire général Langa, Viorica Lascu et Vincent Cernea. Mgr. Defois y est informé de l'histoire de l'Eglise Greco-Catholique, des problèmes de relation avec les orthodoxes. Il conseille d'envoyer des séminaristes en formation en Europe et à Rome, afin de donner au clergé une certaine qualité et une certaine dimension universelle qui le sortent des problèmes locaux. Il pense qu'à partir de là, l'Eglise Greco-Catholique apparaîtra comme une communauté qui a une personnalité et dont l'identité doit être prise en compte, ce qui remettra en cause un certain nombre d'idées préconçues: *„Parce qu'effectivement, dit il, vu de loin, dans les grands débats œcuméniques et politiques, on pense que c'est un petit problème de quelques centaines de mètres carrés au fin fond de l'Europe et on prend pas suffisamment en compte votre expérience ecclésiale... D'un autre cote, nos moyens d'action par rapport au monde politique sont très faibles, c'est pourquoi il faut nous donner des arguments, précis, si vous souhaitez que nous puissions plaider votre cause...”*. (a suivre)

„Ceea ce ne deranjează ne face să trăim”

Cardinal Alexandru Todea

„În acest timp, Sfântul Părinte care știa că situația va dura, a dispus să se consacre alți 6 episcopi. Eu am fost primul dintre ei. Noi am fost arestați pentru credința noastră și condamnați pentru trădare de patrie în favoarea Romei.

Astfel, Biserica noastră a avut 12 episcopi, ca Isus 12 Apostoli, dar, în timp ce unul dintre aceștia a trădat, niciunul dintre Episcopii noștri nu a trădat în pofida torturilor la care au fost supuși. Despre cei 12 Episcopi, Pius al XII - lea a spus: <Mă aplec cu venerație înaintea suferințelor episcopatului român și îmbrățișez lanțurile care le poartă picioarele lor căci este un caz unic, în istoria Bisericii Universale, ca nici măcar unul din episcopi să nu cedeze>.

Foarte impresionat, Mgr. Defois se gândea că Mgr. Ploscaru să fie în Franța un bun avocat pentru cauza Bisericii Greco-Catolice.

După Oradea, Mgr. Defois a vizitat Baia Mare, unde a fost primit de seminariști într-o sală plină până la refuz, cântând în onoarea sa, apoi Clujul, unde a avut loc o reuniune de lucru cu Mgr. Guțiu, Vicarul General Langa, Viorica Lascu și Vincent Cernea. Mgr. Defois a fost informat despre istoria Bisericii Greco-Catolice, despre problemele și relațiile cu ortodocșii. Îndemnul Episcopului francez a fost să se trimită, pentru studiu, seminariști în Europa, la Roma, cu scopul să se formeze un cler de înaltă dimensiune universală care să depășească problemele locale. Se gândea că plecând de la aceasta, Biserica Greco-Catolică va deveni o comunitate cu o personalitate și identitate care va trebui să fie luată în seamă și care va repune în atenție numeroasele idei preconceptuate: *„Pentru că, efectiv, a spus el, văzut de departe, în marile dezbateri ecumenice și politice, se gândește că aceasta este o mică problemă de câteva sute de metri pătrați, delicată în realitatea Europei și nu se ia suficient în seamă experiența eclezială... Pe de altă parte, mijloacele noastre de acțiune în raport cu lumea sunt foarte slabe, aceasta pentru că trebuie să aducem argumente reale, precise, dacă voi doriți să pledăm cauza voastră... ”. (va urma)*

(urmare din pag. 8)

ci ca o tânără fecioară resemnată, supusă voinței lui Dumnezeu- Tatăl. Grupul statuar prezintă o mamă mai tânără decât fiul. Aceasta poate avea diferite interpretări. Una ar fi aceea că tinerețea simbolizează puritatea castă, așa cum Michelangelo însuși i-ar fi spus biografului său, sculptorul Ascanio Condivi: „Știi că femeile caste se păstrază proaspete mult mai mult decât cele care nu sunt caste? Cu atât mai mult în cazul Fecioarei care nu a avut niciodată cea mai mică ispită care i-a fi putut schimba corpul?” Irving Stone preia acest dialog dintre Michelangelo și Condivi, iar în cartea sa *Agonie și extaz* îl imaginează ca având loc între cardinalul Jean Billheres de Lagraulas, comanditarul grupului statuar și artist. În cartea lui Irving Stone numele cardinalului apare ca Jean Villier de la Grolaie (c. 1400 - 6 August 1499) deoarece cardinalul era cunoscut și sub acest nume.

O altă interpretare a tinereții Fecioarei ar putea proveni de la pasiunea lui Michelangelo pentru *Divina Commedia* a lui Dante. În Paradisul (cântul 33 al poemului) Sf. Bernard, într-o rugăciune pentru Fecioara Maria spune: „*Vergine madre, figlia del tuo figlio*” (Mamă virgină, fiică a fiului tău). Aceasta ar vrea să însemne că Isus Cristos, fiind unul din Sfânta Treime, este tatăl Mariei și în același timp acela pe care ea l-a purtat în pântece.

O a treia interpretare este cea

sugerată tot de Condivi puțin după textul citat mai sus, unde spune: „o asemenea prospețime și floare a tinereții, pe lângă faptul că se menținea pe cale naturală, a fost și din cauza acțiunii lui Dumnezeu”.

Feciora Maria este reprezentată ca o Fecioară îndurerată, resemnată, demnă. Corpul lui Isus este aproape în întregime suprapus peste corpul Mamei Sale, rezultând o compoziție elegantă ce subliniază legătura strânsă dintre Mamă și Fiu. Există câteva contradicții interne în statuie, cum ar fi mâinile Mariei, precum și diferența dintre corpul aproape gol al lui Isus și faldurile grele ale rochiei Fecioarei. Veșmintele ample ale Fecioarei dau impresia că Ea este mai prezentă în această operă decât Isus care pare mic, aproape confundat cu corpul Mamei Sale. Fecioara este bine așezată, în timp ce Isus nu atinge solul decât cu talpa unui picior. Isus este bine proporționat, are mărimea naturală, iar Fecioara este mult mai mare. Sculptura are înălțimea de 1,74 m, iar dacă Maria ar sta în picioare, ar avea mai mult de 2 m. Capul ei are dimensiunile capului lui Isus. Aceste aberații aparente nu șochează pe spectator, și fac parte din motivele de încântare suscitade de Pieta. Vasari s-a exprimat inspirat când a spus: „*Este un miracol că cel ce era odată un bloc de piatră inform a putut să ia o formă pe care Natura numai cu greu o produce în carne și oase*”.

(continuare în pag. 13)

Această sculptură este singura pe care Michelangelo a semnat-o pe o eșarfă care ține rochia Mariei: MICHALA[N]GELUS BONAROTUS FLORENTIN[US] FACIEBA[T]. Vasari povestește că artistul a regretat ulterior că a fost orgolios și a jurat că nu va mai semna nici o altă operă făcută de mâinile sale. Anecdota a fost preluată și dezvoltată de Irving Stone.

Nici o altă sculptură a lui Michelangelo nu se va mai bucura de o finisare asemănătoare. Marmura șlefuită dă o suprafață strălucitoare sculpturii, reliefulilor celor mai complexe și mâinilor lucrute cu multă grijă.

Soarta sculpturii după realizarea ei

Prima locație a sculpturii a fost capela Sfintei Petronilla, un mausoleu roman, aproape de transeptul sudic al bazilicii Sf. Petru, pe care a ales-o Cardinalul. Capela a fost demolată ulterior de Bramante în timpul reconstrucției bazilicii. În anii următori Pietă a suferit câteva deteriorări. Patru degete de la mâna stângă a Fecioarei s-au spart în timpul unor mutări. În 1736 Giuseppe Lirioni restaurează stricăciunile. Unii spun că și-a luat libertatea de a face gestul mâinii mai „retoric”.

Cea mai gravă stricăciune a fost produsă în ziua de 21 mai 1972 (Duminica Rusaliilor) de către un geolog nebun, pe nume Laszlo Toth,

care a intrat în capelă și a atacat sculptura cu ciocanul său strigând ”Eu sunt Isus Cristos”. Privitorii au cules multe bucăți de marmură zdrobită, pe care la insistențele Vaticanului le-au returnat doar parțial. Nasul statuii nu a fost returnat, așa că s-a folosit o bucată de marmură din spatele lucrării pentru refacere. După restaurare grupul a fost reinstalat în bazilica Sfântul Petru între Poarta Sfântă și altarul Sf. Sebastian, fiind protejat de un paravan de protecție.

În 1964 statuia a fost trimisă la New York pentru pavilionul Vaticanului la Expoziția Internațională, unde a fost văzută de o mare mulțime de oameni. Înainte de transportul statuii propriu zise, o copie a ei a făcut drumul pe care trebuia să-l efectueze originalul. S-a verificat astfel că măsurile de securitate luate au fost eficiente.

Alte sculpturi Pietà realizate de Michelangelo

Există încă trei sculpturi ale lui Michelangelo care pot fi numite *Pietà* deoarece tratează același moment, imediat după luarea de pe cruce, înaintea punerii în mormânt. Două îi aparțin în mod cert, *Pietà Florentina* și *Pietà Rondanini*, paternitatea celei de-a treia, *Pietà Palestrina* fiind controversată. Toate trei sunt neterminate, începute după terminarea picturilor *Răstignirea Sf. Petru* și

(continuare în pag. 14)

(urmare din pag. 13)

Convertirea Sf. Paul din Capela Paolina (1542 – 1550) și abandonate ulterior. Artistul avea deja 75 ani când a început *Pietà Florentina* și primise conducerea lucrărilor la Bazilica Sf. Petru. Nu mai era tânăr, iar criza spirituală reflectată în *Judecata de Apoi* nu era depășită, salvarea sufletului fiind pentru Michelangelo o problemă tot mai preocupantă cu un final incert. După Conciliul de la Trento multe dintre personajele din *Judecata de Apoi* au fost „îmbrăcate” deoarece nudurile trebuiau interpretate altfel decât le gândise un Michelangelo mai tânăr pentru care frumusețea corpului omenesc era o dovadă a frumuseții Creației. Acțiunea l-a dezamăgit, dar i-a pus și problema corectitudinii ideilor sale. Efervescența spirituală a zilelor când mai trăia Vittoria Colonna era stinsă, singurătatea sa devine din ce în ce mai accentuată, iar sănătatea nu îi mai servea elanul creator. Sub semnul acestor circumstanțe trebuie pusă nefinisarea lucrărilor târzii, schimbarea pe parcurs a planului inițial, cum s-a întâmplat cu *Pietà Rondanini* la care a lucrat chiar cu câteva zile înainte de moarte.

Pietà Florentina Nu a fost o operă comandată. Intenționa probabil să o realizeze pentru mormântul său pe care-l dorea în Bazilica Santa Maria Maggiore din Roma. Ansamblul a rămas neterminat. Se pare că un defect de material a cauzat furia artistului care a început să o distrugă.

Servitorul său Antonio l-a împiedecat, rugându-l să-i dea lui sculptura. A fost restaurată de sculptorul florentin Tiberio Calcagni, elev și prieten al lui Michelangelo, care a terminat și figura Mariei Magdalena. Diferența de execuție este vizibilă.

Lucrarea mai este denumită și *Pietà cu patru personaje* deoarece pe lângă Isus și Maria apare și Nicodim (sau Iosif din Arimathea). El este plasat în spatele lui Isus și al Fecioarei, iar fața lui ascunsă parțial de glugă este un autoportret al artistului. Figura lui Nicodim este mai mare decât figurile Mântuitorului și Fecioarei. Se poate presupune că Michelangelo a dorit astfel să sugereze că Nicodim (Michelangelo) ne oferă scena divină spre admirație și venerație. Maria

(continuare în pag. 15)

(urmare din pag. 14)

Magdalena a fost adăugată după moartea artistului.

Pietà Rondanini Este tot o sculptură neterminată reprezentându-o

pe Fecioară susținând corpul lui Isus. Cele două corpuri sunt ghemuite unul lângă altul, incomplet eliberate din piatră, dar antrenate într-un ritm ascendent. De multe ori statuia a fost văzută ca o apropiere a artistului de maniera gotică a compoziției.

Pietà Palestrina Nu există documente din timpul vieții lui Michelangelo referitoare la această sculptură. Cu toate acestea ea a fost adăugată în 1939 colecției de opere ale lui Michelangelo din Florența. Poate că Michelangelo a început-o și unul sau mai mulți elevi ai lui au continuat un timp sculptura, care a rămas în final tot neterminată. Grupul statuar are pe lângă Isus și Maria și pe Maria Magdalena. La început, statuia a fost plasată în biserica *Santa Rosalia*

di Palestrina din Roma. În 1939 statuia a fost cumpărată de guvernul italian și mutată în Florența. Probabil numele statuii provine de la numele bisericii, unde se află mausoleul familiei Barberini care a dat Bisericii Romane pe cardinalii Antonio și Francesco Barberini. Francesco Barberini devine în 1633 Mare Inchizitor și participă la procesul lui Galileo Galilei, fiind unul dintre cei trei membrii ai Tribunalului care au refuzat condamnarea lui Galilei.

Ioan SORAN

Rolf Toman, Editor, „*The Art of Gothic . Architecture . Sculpture . Painting*”, Köneman Verlagsgesellschaft mbH, 1999

Irving Stone, *Agonie și extaz*, Ed. ptr. Lit. Univ., București 1966

[http://en.wikipedia.org/wiki/Rondanini_\(Michelangelo\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Rondanini_(Michelangelo))

http://en.wikipedia.org/wiki/Palestrina_Pietà

http://en.wikipedia.org/wiki/Rondanini_Pietà

[http://en.wikipedia.org/wiki/The_Deposition_\(Michelangelo\)](http://en.wikipedia.org/wiki/The_Deposition_(Michelangelo))

„Vreau, se poate, voi reuși !”

„Volumașul de față conține o serie de reflecții personale sau inspirate din lecturile autorului menite să ne trezească interes pentru viața lăuntrică a noastră și a lumii”, spune Pr. dr. Ioan Mitrofan despre cartea studentului Ciprian Vestemean de la Facultatea de Teologie din Blaj, într-o pagina finală intitulată „Un cuvânt cititorului...”.

„Din ceea ce este, din ceea ce face, dar mai ales din ceea ce dăruiește, însuși dăruindu-se, lucrul cel mai important, cunoaștem omul, cunoaștem teologul [...] pe adevăratul Ciprian Vestemean ca pe adevăratul teolog, acela care vrea, crede că poate și va reuși schimbarea coordonatelor lumii pe traiectoria bucuriei regăsirii divinului și petrecerii paradisiace”, ne asigură în postfața „*Fiat lux*” teologul Mihai C. Szilagy Târnavăanu.

Cartea pe care o prezentăm nu este cartea de debut al autorului. Din 2004, tânărul student s-a făcut remarcat prin volumele: *Tămâia sufletului*, *Cucerirea culmilor*, *Cuvântul sculptează* și altele, de asemenea prin mica revista a unor tineri blăjeni, *Mod*, al cărei director este.

„Vreau, se poate, voi reuși!”... titlul cărții, cuprinde cuvintele de îndemn spre desăvârșire, repetate mereu tânărului în formare de către Părintele Bernard Stef A.A., căruia autorul, recunoaște, îi datorează mult. Sau totul?

Desigur, la tinerețea lui, autorul nu poate avea experiența celui care a trecut prin ani și este îndreptățit să răspundă la unele din chinuitoarele întrebări ale omului, nu poate pătrunde în tainele adânci ale sufletului, dar, din anii de studiu, din lecturi (și câte îi mai stau în față!), din relațiile cu lumea, reușește să deplaseze în artă o experiență umană bogată, în forma reflecției, prin care, în cuvinte cu un conținut profund într-o formă concisă, cuprinde o atitudine de viață. Din acest punct de vedere, paginile volumului sunt o mărturie a vieții personale, deoarece, conștient sau nu, tânărul
(continuare în pag. 17)

nostru autor proiectează în afară ceva din gândurile și preocupările sale. Este ca un fel de examen al conștiinței care îl ajută să se cunoască pe sine. Este chiar îndreptățit să spună: „*Toată lumea mă recunoaște în cartea mea și cartea mea se recunoaște în mine*”. În momentul în care a încheiat cartea, autorul a putut privi în urmă, dar și spre viitor, fiind sigur că a deschis o cale posibilă pentru cei care doresc să trăiască viața cu înțelepciune creștină.

Dacă privim anii în care marii gânditori și-au publicat operele de același gen, reținem că Montaigne (1533-1592), la momentul editării *Eseurilor*, avea 38 de ani, și a făcut acest lucru după ce și-a asigurat „*libertatea, liniștea și răgazurile*”, în liniștea bibliotecii personale cu mii de volume. Francois de La Rochefoucauld (1613-1680) obișnuia să-și șlefuiască expresia până la puritatea cristalului. Avea 51 de ani când opera sa „*Cugetări sau sentințe și maxime morale*” a văzut tiparul. Blaise Pascal (1623-1662), matematician, fizician și filozof francez și-a scris reflecțiile „*Les pensees*” (Cugetări), la 41 de ani, cartea fiind publicată postum, în 1670. La Bruyere (1645-1696), care a dus o viață independentă de liniște și studiu, își publică „*Caracterele*” în 1688, la 43 de ani. Mgr. Vladimir Ghika (1873-1954) a publicat „*Pensees pour la suite des jours*” în 1923 și 1936, la 50 de ani.

Toți acești gânditorii francezi privesc omul „*ca pe o trestie fragilă și efemeră, dar investită cu darul gândirii*” și cu credință în Dumnezeu.

În timp, „*cugetările vor ieși din tiparele stricte ale genului*”. Dar, fără excepție, scriitorii, indiferent de epoca în care au trăit, au căutat prin maximele lor mijloace de împotrăvire răului, lăsând loc speranței.

Dorința studentului Ciprian Vestemean de a cultiva maxima se datorează lecturii volumelor „*Gânduri pentru zilele ce vin*” și „*Gânduri pentru fiecare zi*” ale Mgr. Vladimir Ghika.

Desigur, Ciprian Vestemean nu-și propune să îndrepte răul și dezordinea din lume prin reflecțiile sale, dar le oferă tinerilor de lângă el și nu numai lor, asigurându-i pe cititori că le poate fi ghid în efortul comun de schimbare, de desăvârșire, cuvântul scris având puterea de a modela sufletele; „*Cucerirea culmilor virtuților o putem realiza prin intermediul literii fiindcă Cuvântul sculptează*”.

Două linii coordonatoare, *iubirea și încrederea* în perfectibilitatea omului, reușesc să concentreze în jurul lor întregul conținut al volumului și să-i dea o notă optimistă.

Prima pagină este mărturisirea iubirii pentru logodnică, iubire trăită cu sinceritate și cu o intensitate care transformă viețile: „*Drumul spre Paradis este cu siguranță mai frumos*

(continuare în pag. 18)

și sigur în doi decât cu gând egoist, singur!” Iubire inexplicabilă, spune ea: „Iubirea adevărată nu are motive/ ea există pur și simplu”. Iar el: „E mare minunea să simți/ iubirea lui Dumnezeu prin ființa iubită”.

„Întâiul pas ...împreună!” este cuvântul introductiv al autorului. Apreciem în mod deosebit modul în care el privește lumea, mereu deschis pentru a primi tot ceea ce îi îmbogățește mintea și sufletul. Copilul îl învață simplitatea, vârstnicul, răbdarea și speranța... și tot ceea ce primește ca dar, la rândul său dăruiește.

Un mic popas înainte de a intra în lectura-meditație: „Rugăciunea Sfântului Francisc”, cu întreg mesajul ei: „Doamne, fă din mine un instrument al împăcării între oameni!...”

Volumul cuprinde 365 de maxime, una pentru fiecare zi a anului; o maximă fiind o treaptă pe calea desăvârșirii spirituale, un pas pe urmele lui Cristos. Luate în totalitatea lor, preocuparea autorului se oprește asupra condiției umane în care este Dumnezeu, iubirea, păcatul, morala, înțelepciunea, virtuțile creștine, rugăciunea, perfecțiunea spirituală, curajul, eroismul creștin, perseverența, speranța, bucuria, fericirea, sacrificiul, preoția, sfințenia...

Reținem și exemplificăm conținutul volumului prin ceea ce considerăm mai valoros, reflecții care se impun prin capacitatea lor de

cuprindere, cu observația că multe din ideile afirmate se reiau.

Pentru autor Dumnezeu este Iubire și Chemare: „Dumnezeu este Iubire. Fii o oglindă ce reflectă iubirea Lui! Fiindcă iubirea adevărată nu e ceea ce pare, ea este ceea ce nu mai apare frecvent în lume!”

Cunoașterea de sine este punctul de la care începe răspunsul dat chemării, calea desăvârșirii: „Seara, te rog, nu fi mulțumit cu ceea ce ai făcut bine în această zi, ci nemulțumit de ceea ce nu ai realizat bine și ai fi putut. Muștră-te, ca mâine să realizezi mai mult!” Îndemnul continuă: „Încearcă acum să fii mai bun cu o secundă... astfel se adună minutele!” Adeseori autocunoașterea duce la dăruirea de sine: „Călătorește în ființa ta, cunoaște bogăția de frumuseți cu care ești încondeiat și scoate-le la suprafață pentru a dărui bucuria avuției tale tuturor, lumii...”. Desigur, urmând drumul lui Cristos, nu vor lipsi durerile. Trebuie știut că: „Nu vei ajunge în Paradis fără rana crucii. Este semnul! Du crucea ta lumească mereu cu un deosebit curaj!”

Modestia și umilința pot duce la desăvârșire, chiar la sfințenie: „Dacă te crezi cel mai mare dintre toți, atunci întinde-ți mai tare decât Isus mâinile spre a-i îmbrățișa pe toți, iar dacă vrei să te sfințești, coboară până la picioarele lor”.

Fără umilință nu este posibilă înaintarea spirituală: „Umlința are

(continuare în pag. 19)

tăria de a ucide patimile". Oricum, în drumul lin al vieții sau în încercări, trepte spre înalt, datoria fiecăruia este de a-și păstra sufletul curat: „Și inima ta să fie de <zăpadă>... În acea <zăpadă> să nu ascunzi decât gânduri pure. Nu o murdări! Te rog!”

Amintind libertatea dată omului de Dumnezeu, orice alegere ne aparține: „În viață mereu avem de ales... Dar este aproape irațional atunci când alegem să realizăm răul în locul binelui”.

Reflecția cere gând adânc, cultură, rafinement și expresie concisă, abruptă, intelectualizată. Cât de importantă este această conciziune, câtă trudă până să fie atinsă, ne-o amintește o frază a unui cugetător francez: „...ți-am scris o scrisoare lungă, pentru că nu am avut timp să-ți scriu una scurtă”. Ne bucură când constatăm această înălțime a scrisului în paginile unui viitor preot al Bisericii noastre, știind că maturitatea unui scriitor se măsoară și prin cultivarea acestui gen. Sugerăm însă mai multă stăruință: cuvântul, în scurtimea frazei, trebuie să aibă valoarea unui instrument de șoc, expresia rezumativă, dar cuprinzătoare, să aducă un profund personal, o supraveghere permanentă, rigoare și trudă. Nu toate maximele din volum se ridică la acest prag. De asemenea, amintim că o maximă se construiește pe o singură idee. Uneori, cerința se neglijează, de exemplu: „Când ești în bibliotecă, trebuie să uiți și cum te cheamă, în acel moment lasă cartea

să-ți vorbească. Cartea ne trimite la lumea reală cu toate ale ei sau creează alta, poate mai bună! În biserică când intri, fă-te disponibil ca Domnul să-ți vorbească, să înțelegi ce așteptări are de la tine, ce te poate face fericit!”

Ne bucură seriozitatea cu care studentul Ciprian Vestemean privește viața, disponibilitatea sa pentru a interveni în lumea noastră, a relativismului, în care omul s-a înstrăinat de Dumnezeu și a pierdut valorile morale creștine, noblețea sufletului.

Din cât cunoaștem, modelul de om și preot al autorului este PSS Ioan Suci, episcopul tinerilor. De la Preasfinția Sa autorul preia pentru tinerii cititori îndemnul de a avea convingeri, modalitățile de evitare a capcanelor din drumul perfecțiunii, curajul, jertfa și eroismul creștin. Stilul însuși este sub aceeași influență: adresarea directă, propozițiile și frazele imperative.

Daniel Voina prin grafica sa sporește valoarea volumului. Cu talent incontestabil, creează un desen plin de încărcătură emoțională: o întâlnire a ideilor reliefate în cuvânt și linie.

„Doamne, sfințească-se numele Tău și prin faptele noastre!” spune o maximă a autorului. Un fapt al vieții este și scrisul... Cartea „Vreau, se poate, voi reuși!”, prin îndemnul la o viață spirituală înaltă, este modul particular al studentului teolog C. Vestemean de a-L face prezent pe Dumnezeu în fiecare zi a vieții noastre, de a-L asculta și de a-L urma.

Otilia BĂLAȘ

Papii secolului al XX-lea

Papa Paul al VI-lea (XVIII)

Concepția lui Paul al VI-lea despre Conciliul Ecumenic Vatican II

Dincolo de opoziții, de unele confuzii, voința Părinților conciliari se degaja de-acum cu claritate, ea înclina spre o viziune mai modernă și mai ecumenică a Bisericii în raport cu celelalte comunități din lume.

Paul al VI-lea nu pierdea nici un minut. De la început a fost convins de absoluta necesitate a Conciliului pentru Biserică. Imediat după alegerea sa, la 22 iunie 1963, în primul său mesaj transmis prin radio din Capela Sixtină, unde se aflau electorii, a spus: „*Vom consacra toate forțele noastre pentru a continua Conciliul Vatican II*”. La 27 iunie a fixat deja reluarea lucrărilor pentru 29 septembrie 1963.

În ziua întronării de Papă a anunțat obiectivele Conciliului: creșterea forțelor morale ale Bisericii, întinerirea modalităților de lucru, adaptarea la exigențele timpului prezent. Conciliul trebuia să prezinte Biserica fraților separați cu sinceră iubire ca atragerea lor să fie ușoară, să fie o bucurie pentru ei...

Pentru o mai bună desfășurare a lucrărilor, Papa a numit patru Cardinali moderatori, trei dintre ei aveau o viziune

modernă și reformatoare.

La deschiderea Sesiunii a doua a Conciliului Vatican II, Papa a subliniat caracterul cristic al inspirației Conciliului: „*Puterea acestui Conciliu constă în a avea deplin prezentă în spori legătura dintre noi și Isus Cristos, dintre Biserica sfântă și vie care suntem noi și Cristos de la care noi venim, prin care noi trăim și la care noi mergem. Raport multiplu și unic, permanent și stimulator, plin de mister și claritate, de exigență și fericire. Sub acest ansamblu nu strălucește altă lumină decât Cristos, Lumina lumii... Să-L urmăm pe Cristos, Domnul și Învățătorul nostru unic!... Nu avem alt sprijin decât încrederea născută din promisiunea Sa: <Iată, Eu cu voi sunt până la sfârșitul lumii> (Mat. 8-20). Apoi, într-o umilință emoționantă, Papa a cerut iertare pentru ofensele pe care Biserica le-ar fi putut avea față de cei separați de ea. Papa și-a încheiat alocuțiunea în limbile greacă și slavă pentru a-și exprima atașamentul și iubirea față de Bisericile Orientale.*

(va urma)

